

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

[HARLEMAN]
natuur & landschap

CONCEPT

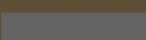
Soortgericht onderzoek
Gierzwaluw, Huismus en vleermuizen

Hotel Oranjeoord

Hoog Soeren 134, Gemeente Apeldoorn

CONCEPT

Datum: 28-oktober-2025

Opgest.:

I.o.v.: Gemeente Apeldoorn

Versie: v1 - CONCEPT

Titel	Soortgericht onderzoek Gierzwaluw, Huismus en vleermuizen. Voormalig hotel Oranjeoord, te Hoog Soeren
Uitvoering	 (Ruimte voor Advies/Harleman Natuur en Landschap) (Natuurlijk Doen Ecologie) Opgesteld natuur- en landschapsdeskundige Kantoor: Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen. Tel 0578 560368
Opdrachtgever	Gemeente Apeldoorn, Afdeling Vastgoed en Grond en namens de
Datum	28-oktober-2025
Versie	v1

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving (Omgevingswet). Harleman Natuur & Landschap is niet aansprakelijk voor beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek. Daarnaast geldt geen aansprakelijk voor gevolgschade of voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten en adviezen uit deze rapportage.

Omslagfoto

Impressie van de gevel van het gebouw gezien vanaf het maaiveld gedurende vleermuisonderzoek (18 juni 2025).
Bronvermelding: foto's zijn door de auteurs gemaakt tijdens veldbezoek, tenzij anders aangegeven.

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Onderzoeksmethode	7
3	Resultaten	9
4	Effecten	12
5	Conclusies, aanbevelingen en vervolgstappen	13
	Bijlage 1 Wettelijk kader	15

1.1 Doel rapportage

In opdracht van gemeente Apeldoorn voerde Ruimte voor Advies/Harleman Natuur & Landschap tussen april en oktober 2025 soortgerichte onderzoeken ('SGO') uit bij het voormalige Hotel Oranjeoord te Hoog Soeren. De opdrachtgever heeft het voornemen om het huidige gebouw op deze locatie grondig te verbouwen om het geschikt te maken voor noodopvang. Op voorhand is niet uit te sluiten dat dit leidt tot schadelijke effecten op beschermde soorten. In een eerdere fase voerden we een natuurtoets c.q. quickscan uit, waarin we de ingreep toetsten aan de Omgevingswet, inzake activiteiten die de natuur betreffen. Deze rapportage betreft het vervolg daarop, namelijk een soorgericht onderzoek naar de aanwezigheid van Gierzwaluw, Huismus en vleermuizen. De onderzoeken die we uitvoerden en de resultaten zijn in dit rapport weergegeven.

1.2 Locatie, ingreep

De onderzoekslocatie omvat een voormalig hotel, bekend onder de naam Oranjeoord; een twee verdiepingen tellend gebouw, bijbehorende bedrijfs- en opslagruimten en een perceelsinrichting met tuin, verhardingen en parkeerplaatsen. De bedrijfswoning, ten noorden van het hotel, behoort niet tot het plangebied. Afbeelding 1.1 geeft de ligging van het plangebied weer. Het gebouw staat leeg; de vorige eigenaar is failliet en het pand is met inboedel en al aangekocht door gemeente Apeldoorn. Het wordt verwarmd en verlicht. Er is 24-uurs bewaking. Er zijn geen sporen van vandalisme. Het staat erbij alsof het in gebruik is. Dit laatste is te zien op afbeelding 1.2; een afbeelding van twee jaar geleden.

Het pand heeft, aldus [REDACTED] afdeling Vastgoed en Grond van de gemeente, op z'n zachts gezegd 'aanzienlijke aanpassingen' nodig. Het gaat om bouwkundige ingrepen aan binnen- en buitenzijde, wil het kunnen functioneren als noodopvang. Aan de binnenruimte betreft het een nieuwe inrichting met kleine woonruimten ter vervanging van de huidige hotelkamers, vervangen van kabels en leidingen, het omvormen van de centrale ruimten en verwijderen van de hotelvoorzieningen. De mankementen om tot een goedwerkende, veilige noodopvang te komen zijn legio. Zo voldoet de huidige inrichting volstrekt niet aan de hedendaagse (brand)veiligheidsnormen. Kabels en leidingen zijn verouderd. De isolatie is ontoereikend. Aan de buitengevels lijken de benodigde ingrepen geringer; in ieder geval overzichtelijker. Het beperkt zich tot het oplossen van bouwkundige knelpunten, zoals lekkende goten, rotte delen in dakkapellen en dakoverstekken en herstel van dilatatievoegen. In het terrein daaromheen gaat het om het realiseren van parkeerplaatsen en infrastructurele werken. De ingrepen vallen onder de noemer 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'.

Het pand in de huidige vorm blijft in stand. Bij deze ingreep is er géén sprake van uitbreiding, wel van intensiever gebruik van het gebouw. Het gaat om circa 130 tijdelijke bewoners voor een planning van 2 tot 4 jaar. Met deze bezetting verschilt het gebruik niet veel van de voormalige hotelfunctie. Het verschil doet zich met name voor in het winterhalfjaar; een voor de horeca rustige periode die nu volledig opgevuld wordt.

Achterliggende vraag voor het onderzoek: Mag de Afdeling Vastgoed al deze maatregelen nemen of leidt dit tot een ongewenste verstoring van beschermde soorten? Dit resultaten van dit rapport geeft daar antwoord op.

1.3 Inhoud

In dit rapport volgt een beschrijving van de onderzoeksmethode (hfdst. 2), gevolgd door resultaten (hfdst. 3) en advies ten aanzien van de te nemen vervolgstappen (hfdst. 4). Het wettelijke kader is –in het kort– opgenomen in bijlage 1.

1.4 Kwaliteitsborging en geldigheid

Door de inzet van de deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Ruimte voor Advies hanteert de richtlijnen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), soortinventarisatieprotocollen van het NGB en/of richtlijnen kennisdocumenten van BIJ12. Toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen met gemeente, provincie en collega-onderzoekers vindt plaats op regelmatige basis. Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren zijn niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van deze natuurtoets niet toereikend. Het gaat om een eenmalige momentopname en houdt beperkt rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en –beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met de veranderingen in wet- en regelgeving, de wijzigende richtlijnen vanuit ministerie en provincie en van de NGB zelf. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt om deze redenen maximaal 3 jaar.

Afb. 1.1: Ligging van het plangebied op een actuele luchtfoto. Het witte kader geeft het plangebied aan. Bron ondergrond: Pdok, actuele luchtfoto, nov. 2024. Legenda: hot = hotelgebouw; ent = Entree en parkeren; tui = tuin, terras en gazon; boo = bomen (te behouden); die = dienstingang/werkruimte/laden en lossen.

Afb. 2.1 Opstelplaatsen van de waarnemers tijdens het vleermuisonderzoek. w1=waarnemer 1, etc... Bron ondergrond: Pdok, actuele luchtfoto, mei 2025.

2

Onderzoeksmethode

2.1 Huismusonderzoek

Onderzoek naar Huismus werd in april en mei 2025 uitgevoerd conform 'Soortinventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus', 'Kennisdokument Huismus, versie 2.1, februari 2023' én de aangescherpte richtlijnen van provincie Gelderland. Dat wil in dit geval zeggen twee gerichte veldbezoeken van minimaal één uur in de periode van 1 april tot en met 15 mei, uitgevoerd op geluids-/windluwe momenten, tussen 1 uur na zonsopkomst (niet vóór 7 uur) en 11 uur. In de tussenliggende uren is de meeste activiteit waar te nemen bij gunstige weersomstandigheden (geen regen, geen kou, een maximale windsterkte van windkracht 4 en/of te hoge temperaturen). Tijdens de inventarisatie letten we met name op de aanwezigheid van zingende mannetjes, de aanwezigheid van paartjes of andere nestindicatieve waarnemingen (aanvliegen met nestmateriaal, invliegende vrouwtjes, bedelende juvenielen, e.d.). Ook werd onderzocht of er voor Huismus belangrijke elementen in het onderzoeksgebied voorkomen, zoals schuil- en slaapgelegenheid, foerageergebied en gelegenheid tot het nemen van water-/stofbaden. Het plangebied werd onderzocht door middel van gehoor- en zichtwaarnemingen, zonder specifieke hulp- middelen, enkel goede verrekijkers om het gebouw en plangebied te inventariseren op activiteiten.

Eén ervaren onderzoeker werd ingezet voor de inventarisatie, te weten [REDACTED] werkzaam als zelfstandig inventariseerder voor deze soortgroep. Twee bezoeken werden afgelegd, met in totaal 5 uur veldbezoek. De waarnemingen tussen de twee inventarisaties liepen weinig uiteen. Een goed beeld van de aanwezigheid en het gebruik van hotel en omgeving werd verkregen, zodat géén extra inzet of extra inventarisatieronden noodzakelijk waren. Het gebouw was rondom bereikbaar, goed zichtbaar, zonder verborgen of afgesloten gedeelten. De tijdstippen wijken niet af van gebruikelijk.

Tabel 2.1 - Overzicht inventarisatierondes t.b.v. Huismus.

Datum	Periode-Temp-Weer	Inzet en doel inventarisatie
10-apr.	8.30-11.00 6.51 19-11°C, half-/bewolkt, NO2	1 persoon t.b.v. verblijfpl., territorium., leefgebied
25-apr	8.30-11.00 6.18 10-13°C, halfbewolkt/zonnig, N2	1 persoon t.b.v. verblijfpl., territorium., leefgebied

2.2 Gierzwaluwonderzoek

Voor het onderzoek naar Gierzwaluw, werd gewerkt conform 'Soortinventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus' en 'Kennisdokument Gierzwaluw (versie 2.0, juli 2023) én de aangescherpte richtlijnen van provincie Gelderland. Samengevat houdt dit drie gerichte inventarisaties in gedurende de periode 1 juni - 15 juli, waarvan één bezoek na 1 juli en minimaal 10 dagen tussen de bezoeken. De inventarisaties begonnen anderhalf uur vóór zonsondergang tot een half uur ná zonsondergang. Bij de inventarisaties gaat het vooral om laag- en invliegende en 'gierende' dieren boven het plangebied. De inventarisaties (tabel 2.2) werden uitgevoerd door [REDACTED] beiden werkzaam als zelfstandig inventariseerders voor deze soortgroep. Op zicht en geluid is, met behulp van eenvoudige hulpmiddelen (goede verrekijker) gelet op invliegende exemplaren en ander nestindicatief gedrag. Het gebouw is niet hoog en 'overzichtelijk'; daardoor vrij eenvoudig te inventariseren. De inzet van twee personen bleek meer dan voldoende, temeer daar geen waarnemingen van de soort werden gedaan.

Tabel 2.2 - Overzicht inventarisatierondes t.b.v. Gierzwaluw.

Datum	Periode-Temp-Weer	Inzet	Doel inventarisatie
19-jun	20.30-22.35 22.01 21°C, onbewolkt, NO2	2 personen	verblijfpl., gieren,
29-jun	20.30-22.30 22.00 23-21°C, onbewolkt, N2	2 personen	verblijfpl., gieren,
10-jul	20.25-22.30 21.58 21-19°C, lichtbewolkt, N1	2 personen	verblijfpl., gieren,

2.3 Vleermuisonderzoek

Om vast te stellen of vleermuizen gebruik maken het bouwwerk werd gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (geactualiseerd voor Meervleermuis20250324; opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). Dat wil zeggen vijf gerichte, nachtelijke veldbezoeken in geschikte periodes (3x in de periode van 15 mei -15 juli voor zomer-/kraamverblijfplaatsen en 2x in de periode van 15 augustus - 30 september voor winterzwermen, balts en paarverblijfplaatsen) en bij gunstige weersomstandigheden om vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken en foerageer- en vlieg- routes vast te stellen (zie tabel 2.3).

Het pand is mogelijk geschikt als verblijfplaats. Soorten die we hier verwachten, zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Gezien de bosrijke omgeving is er tevens kans op Rosse vleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Voor de overige vleermuissoorten is de locatie ongeschikt of valt buiten het bekende verspreidingsgebied. Er geldt geen extra onderzoeksplicht naar Meervleermuis, omdat het plangebied zich buiten de vastgestelde bufferzones van kraam- en/of satelietverblijfplaatsen bevindt. De verschillende zijden en buitenterrein werden door ons onderzocht op aanwezigheid van zomer-, kraam, paar-/balts- en winterverblijven. Massa-winterverblijf konden we op basis van het vooronderzoek uitsluiten o.a. door de hoge binnentemperaturen en het ontbreken van geschikte locaties in de gevels/spouw.

Voor de inventarisaties naar zomer-/kraamverblijfplaatsen werden 3 personen (per ronde) ingezet, bij de inventarisaties naar paarverblijfplaatsen voldeed het om met 2 personen het onderzoek uit te voeren. De inzet was nodig om te voldoen aan de onderzoekseis om tijdens de voorjaarsrondes minimaal 75% van het onderzoeksgebied te overzien, terwijl dit in de nazomerrondes iets minder kan zijn. De inventarisaties (tabel 2.3) werden uitgevoerd door te weten [REDACTED] allen werkzaam als zelfstandig, ervaren inventariseerders voor deze soortgroep. Voor het vleermuisonderzoek maakten we gebruik gemaakt van batdetectors; steeds een combinatie van Anabat Scout, Echometer Touch 2 Pro met opname functie, een Pettersson D240X (allen met opnamefunctie), verrekijkers, Hikmicro Lynx Pro warmtebeeldkijker(s) en zichtwaarnemingen. Tijdens de voorjaarsrondes werd extra aandacht besteed aan Laatvlieger en in het najaar aan Gewone/Ruige dwergvleermuis (winterzwermen). Vanuit de begaande grond waren alle gevels goed te overzien, evenals de dakopbouw. Afbeelding 2.2 laat de opstelplaatsen zien.

Opvallend aan het seizoen 2025 zijn de afwisselende temperaturen in het begin én aan het eind van het inventarisatiejaar. In dezelfde week werden ongewoon koude en warme avond/nachttemperaturen met elkaar afgewisseld. Regenavonden/-nachten kwamen weinig voor daardoor konden de inventarisatierondes doorgang vinden conform wat op voorhand was gepland.

Tabel 2.3 - Overzicht inventarisatierondes t.b.v. vleermuizen

Datum	Periode-Temp-Weer	Inzet	Doel inventarisatie
28-mei 1	21.35-00.15 21.42 14-12°C, halfbewolkt, W0	3 personen	kraam-/zomerverblijf buitengevels
18-jun 2	2.10-5.15 5.14 16-14°C, (half)bewolkt, (Z)W1	3 personen	kraam-/zomerverblijf buitengevels
19-jun 3	22.00-00.00 22.01 20-17°C, helder, NO2	3 personen	kraam-/zomerverblijf buitengevels
27-aug 4	22.30-00.35 20.36 23-20°C, bewolkt, NO02	2 personen	paar- en winterverblijf buitengevels
18-sep 5	20.40-22.50 19.45 19-17°C, bewolkt, ZW2	2 personen	paar- en winterverblijf buitengevel

3 Resultaten

3.1 Huismus

Vooraf - Het voormalige hotel is in principe geschikt –gezien de maat en aard van het pand in geringe mate weliswaar– maar desalniettemin geschikt. NDFF vermeldt een één tot vijftien exemplaren van Huismus in de directe omgeving (ten noordoosten van het plangebied), Er zijn meerdere plekken in Hoog Soeren met een soortgelijke omvang.

In het veld, verblijfplaatsen - De inventaristierondes in april en mei leverde meerdere waarnemingen op van Huismus, maar het betrof (slechts) **één verblijfplaats** aan de noordzijde van het gebouw. Verdere waarnemingen van verblijfplaatsen werden er niet gedaan; ook niet van territoriale mannetjes, ook niet in de meer beschutte delen van het gebouw, zoals in de inham aan de uitbouw of bij het terras. Aan de overige zijden van het gebouw waren in het geheel geen waarnemingen. Alleen bij de bedrijfswoning en verderop bij de woonhuizen ten noorden daarvan werden territoriale Huismussen gehoord, maar niet in of op het terrein. Ook foeragerend waren geen duidelijke waarnemingen op of rond het hotel, veelal betrof het overvliegende dieren die zich tussen de akkerrand en de woonhuizen verplaatsten. Verblijfssporen, zoals nestrestanten, werden nergens aangetroffen.

Discussie - De lage bezetting door Huismus en het gemis aan territoria wijten we enerzijds aan de afwezigheid van menselijke bewoning. De afgelopen tijd staat het hotel leeg en zoals we zo vaak constateren, geldt ook hier 'geen mensen...geen mussen'. Tijdens de gebruiksfase zouden de aantallen wellicht hoger geweest zijn, zeker tijdens het zomerhalfjaar met het buitenterras in gebruik, maar gemis aan nestrestanten wijst erop dat het hotel maar weinig verblijfplaatsen in of aan het gebouw zelf had. Wellicht is er 'overloop' naar de nabijstaande woningen ten noordoosten van het hotel.

3.2 Gierzwaluw

Vooraf - Het gemeentehuis is maar (zeer) matig geschikt voor Gierzwaluw. NDFF vermeldt in de afgelopen vijf jaar slechts Gierzwaluw –beiden uit 2019– aan de westzijde van Hoog Soeren. Het is van meer geïsoleerde plekken op de Veluwe bekend dat Gierzwaluw er broeden, zoals in Nieuw Milligen; een bebouwingscluster als in Hoog Soeren is in dat opzicht niet uit te sluiten.

In het veld, verblijfplaatsen - De veldinventarisatie leverde **geen waarnemingen** op van Gierzwaluw. Niet bij het pand en niet in de omgeving ervan. Er werden geen verblijfplaatsen vastgesteld; geen in- of aanvliegende dieren waargenomen, geen foeragerende dieren. Aanwezigheid kunnen we daarmee uitsluiten.

Discussie - Het ontbreken van Gierzwaluw is niet vreemd. De inventarisatieuitkomst sluit aan bij de verwachtingen.

3.3 Vleermuizen

Vooraf - Het pand is in principe prima geschikt voor specifiek gebouwbewonende vleermuizen, zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger, maar ook Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Daarnaast kunnen de bomen op het terrein in gebruik zijn door Rosse vleermuis. Zo nu en dan wordt ook Rosse vleermuis in gebouwen aangetroffen, maar zeer beperkt. NDFF vermeldt echter alleen Gewone dwergvleermuis: twee waarnemingen in 2022 aan de noordrand van het plangebied, overvliegend en foeragerend. Voor andere vleermuissoorten ontbreken data,

maar evenzogoed mist dit terrein de geschikte omstandigheden voor dergelijke soorten én valt de locatie buiten het bekende verspreidingsgebied, zoals voor Meervleermuis.

In het veld - De eerste drie inventarisatieronden leverden **één verblijfplaats** op, namelijk van Gewone dwergvleermuis. Deze heeft een (zomer)verblijfplaats in de zuidgevel in het dakoverstek. Het ging één uit-/invliegend exemplaar die tijdens twee inventarisaties op dezelfde locatie werd waargenomen (zie kaart 3.1); geen enkele keer ging het om twee of meer dieren bijeen. De verblijfplaats bevindt zich bij een voormalige doorvoer van de regenpijp (zie afb. 3.1). Bij de derde en najaarsronden werden geen in- of uitvliegende dieren waargenomen. Het gaat in dit geval om een zomerverblijfplaats. Aan de overige gevels van het gebouw, de dakopbouwen of aanbouwen zijn geen verdere waarnemingen gedaan.

De twee najaarsronden leverde veel meer activiteiten en waarnemingen op én territoriaal gedrag. Het plangebied is in gebruik door drie tot vier vleermuizen. Op basis van de waarnemingen konden we met zekerheid **twee territoria** vaststellen (met batdetector) met maximaal vier vliegende dieren (op basis van warmtebeeldcamera's), hetgeen wijst op **twee paarverblijven**. Het gaat om Gewone dwergvleermuis die zich aan de noord- en zuidzijde én boven het hotel gedurende de gehele avondronde actief aanwezig zijn, foeragerend en baltsend. Sterk honkvast aan hun gebied, zonder veel tussenpozen van afwezigheid. Waar in het voormalige hotel de paarverblijven zich bevinden, konden we niet achterhalen. Alle geschikte openingen aan het dak, dakopbouwen en buitengevel komen in principe in aanmerking als paarverblijf.

Er waren nauwelijks waarneming van andere vleermuissoorten. Slechts kort werd Laatvlieger foeragerend waargenomen tijdens de eerste drie inventarisatieronden, maar dit betreft incidentele waarneming van één individu langsvliegend, zonder veel binding met het onderzoeksgebied. Daarnaast werd Rosse vleermuis waargenomen aan de westzijde, langs de bomenrij. Steeds ging het ook hier om passerende dieren. Net als in de voorzomer werd Laatvlieger en Rosse vleermuis ook in de nazomer slechts incidenteel gehoord/gezien, kort passerend over het gebied. Andere soorten werden niet waargenomen.

Discussie - De reden voor de aanwezigheid van vleermuizen komt voort uit de aard van het gebouw: een ouder gebouw, deels opgetrokken uit hout met de nodige op- en aanbouwen. De eerder opgestelde natuurtoets/quickscan liet zien dat het geschikt was. Daarbij is er veel groen in omgeving, akkergrond, weide, bos en bomen. Er is dus volop geschikt foerageergebied in de nabijheid die in verbinding staat met het plangebied. De geringe omvang van de territoria (twee op een vrij klein plangebied) betekent dat de situatie óf erg geschikt is...óf dat er andere territoria nabij lagen (ter hoogte van de nabijstaande woningen). Waarschijnlijk gaat het om de combinatie van beide factoren.

3.4 Overige waarnemingen

Algemene broedvogels - Nesten of nestrestanten van kleine zangvogels (Koolmees en Pimpelmees) waren aanwezig een verlaagd gedeelte/uitbouw. Zwarte kraai werd tijdens de ochtendronde gezien op het dak van het hotel nabij één van de werkende schoorstenen. Voor Kauw zou het pand geschikt moeten zijn, maar ook van deze soort zijn geen waarnemingen gedaan op of rondom het pand. Spreeuw komt voor foeragerend voor, zonder dat er een verblijfplaats was op het terrein.

Zoogdieren - Er zijn tijdens de inventarisatierondes geen waarnemingen gedaan van Steenmarter, kleine marterachtigen, Das, Edelhert, Wild zwijn of Egel op het terrein van het hotel. Het is aannemelijk dat ze in de omgeving wel voorkomen of zelfs incidenteel op het terrein. Wild zwijn is door ons diverse malen waargenomen (via zicht en warmtebeeldkijker) in omringend bosgebied. Een hoog wildraster houdt de meeste grotere zoogdieren weg van het plangebied.

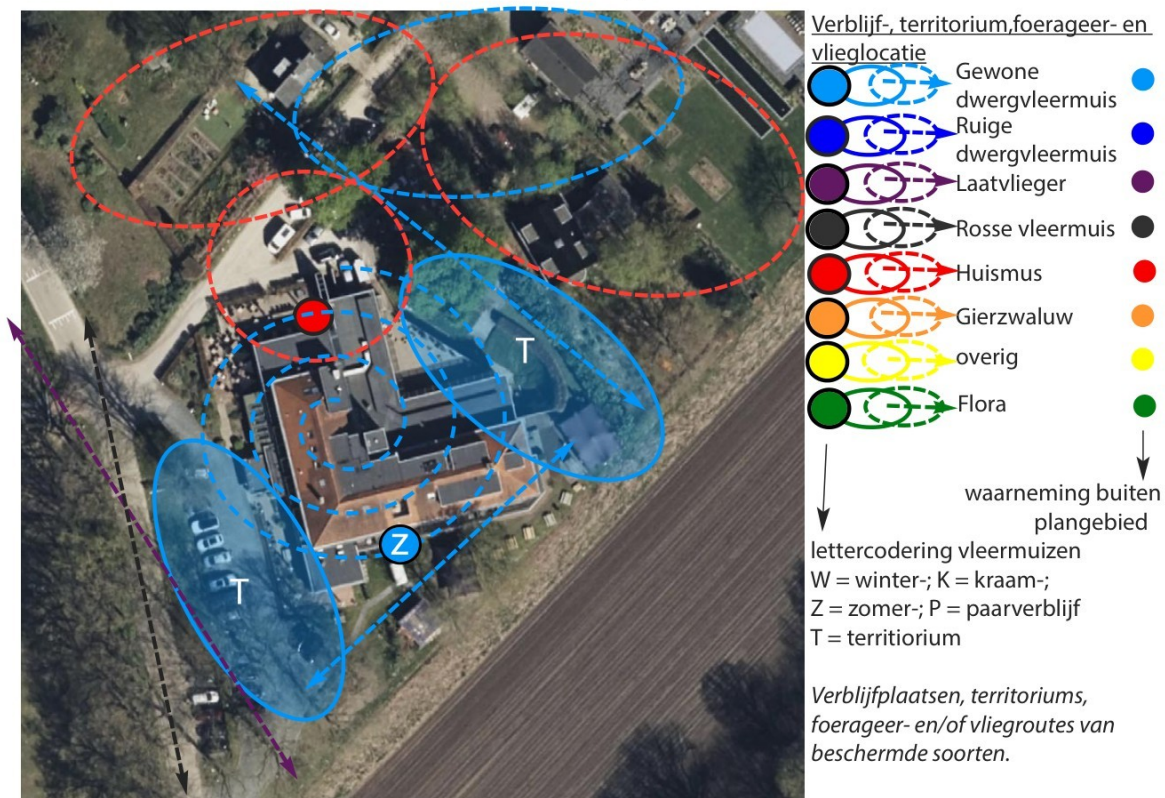
Overige soortgroepen - Er werden geen soorten waargenomen uit de overige soortgroepen, anders dan (zeer) algemene soorten waarvoor een Provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen.

Afb. 3.1, 3.2 (boven) Foto's van de locatie van vleermuizen, één verblijfplaats Gewone dwergvleermuis (2025).

Afb. 3.3, 3.4 (onder) Foto's van de locatie van Huismus, één verblijfplaats (2025).

Afb. 3.5 Twee territoriums en één zomerverblijf van Gewone dwergvleermuis en één verblijfplaats en territorium van Huismus (2025). Bron ondergrond: PDOK actuele luchtfoto.

4

Effecten

De voorgenomen ingreep heeft een mogelijk effect op twee soorten, namelijk Gewone dwergvleermuis (1 verblijfplaats, 2 territoriums met mogelijk paarverblijven in het gebouw) en Huismus (1 verblijfplaats).

4.1 Huismus

De geplande werkzaamheden leiden mogelijk tot verstoring/vernieling van één beschermde verblijfplaats en daarmee tot een overtreding van de Omgevingswet, artikel 11.37, lid 1b,d uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit is het geval voor werkzaamheden aan de gevel in de nabijheid van de verblijfplaats. De functionele leefomgeving wordt door de ingreep niet aangetast.

4.2 Vleermuizen

De geplande werkzaamheden leiden mogelijk tot verstoring/vernieling van één beschermde zomerverblijfplaats en twee paarverblijven. Aangezien het gehele dak, dakopbouwen en buitengevels onderdeel van de ingreep zijn, heeft dit een overtreding tot gevolg van de Omgevingswet, artikel 11.46, lid 1b,d uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Ook kunnen vleermuizen verwond of gedood worden bij onzorgvuldige uitvoer van werkzaamheden (overtreding Bal artikel 11.46, lid 1a).

De ingreep brengt geen wezenlijke veranderingen met zich mee voor het foerageergebied en de vliegroute; het projectgebied verandert niet van karakter. Ook de bomen in en rondom de locatie blijven ongewijzigd in stand. Voor de aangetroffen soort verandert er weinig. Een effect op essentieel leefgebied of vliegroutes is hiermee uitgesloten. Dit is in lijn met de constatering in de quickscan dat nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied niet nodig is.

Tijdens de werkzaamheden kan echter wel verstoring optreden door het gebruik van verlichting. Dit kan optreden tijdens de ingreep. Lichtverstoring kan het gedrag beïnvloeden. Vanuit de zorgplicht –artikel 11.27 Bal– dient onnodige lichtverstoring van het foerageergebied in de actieve periode voorkomen te worden.

4.3 Overige soorten

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, wordt geen negatief effect verwacht op algemene broedvogels. Bij werkzaamheden *tijdens* het broedseizoen treedt mogelijk wel verstoring op bij werkzaamheden aan de buitengevel.

Effect op zoogdieren en andere soortgroepen in het onderzoeksgebied doen zich niet voor. De voorgenomen werkzaamheden staan de aanwezigheid van deze soorten niet in de weg. Zowel tijdens als na de werkzaamheden kunnen ze gebruik blijven maken van het plangebied als foerageer- of passeergebied. Tuin en omliggend terrein blijft in stand. Mogelijk dat aanvullend aan de werkzaamheden ingrepen plaatsvinden in het terrein. Het gaat om kleinschalige ingreep die tijdens daguren plaatsvinden. In dat geval geldt de zorgplicht.

5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Samengevat is er een mogelijk conflict met Huismus bij werkzaamheden in of nabij de verblijfplaats (1 stuks) én een conflict met gebouwbewonende vleermuizen bij werkzaamheden aan het dak, dakopbouwen en gevels (1 zomerverblijf, 2 paarverblijven). Daarnaast is er een mogelijk conflict met algemene broedvogels tijdens broedperiode. Voor werkzaamheden die verstoring/vernietiging tot gevolg hebben, is een vergunning nodig.

Tabel 5.1 Overzicht van mogelijke conflicten met de verbodsbepalingen in de Omgevingswet, inzake activiteiten die de natuur betreffen (zie bijlage 1 voor de verbodsbepalingen).

<i>Soort</i>	<i>Verbodsbepaling</i>	<i>Conflict</i>	<i>Maatregel</i>
<i>Huismus</i>	<i>OW. art. 11.37, lid 1b,d (Bal)</i>	<i>mogelijk</i>	<i>planaanpassing</i>
<i>Vleermuizen (gebouwbewonend)</i>	<i>OW. art. 11.46, lid 1a,b,d (Bal)</i>	<i>aannemelijk</i>	<i>vergunning</i>
<i>Algemene broedvogel</i>	<i>OW. art. 11.54, lid 1b (Bal)</i>	<i>mogelijk</i>	<i>maatregelen</i>

5.2 Aanbevelingen

Huismus

- Voer binnen de invloedsfeer van de verblijfplaats geen versturende werkzaamheden uit. Een ecologisch deskundige dient dit vast te stellen. Dit betekent toetsing vooraf aan de ingreep en het vaststellen van maatregelen die verstoring tegen gaan. Dit kan het beste in de vorm van een ecologisch werkprotocol.
- Lukt dit niet, dan is een vergunning nodig. Onderdeel van deze vergunning is een projectplan, waarin o.a. de werkwijze, periode van uitvoer en compensatie is vastgesteld.

Vleermuis

- Voor vleermuis is een vergunning noodzakelijk. Onderdeel van deze vergunning is een projectplan, waarin o.a. de juiste werkwijze, periode van uitvoer, mate van compensatie is vastgesteld.

Algemene broedvogels

- Voer de werkzaamheden uit buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vaste periode, maar voor de meeste soorten (zoals hier Koolmees en Pimpelmees) is de periode half maart tot half juli een goede indicatie. In gebruik zijnde nesten zijn beschermd; een vergunning voor uitvoer is niet mogelijk. Stel de werkzaamheden uit tot met zekerheid en nest (definitief) is verlaten.
- Lukt dit niet, maak dan voorafgaand aan het broedseizoen de broedplaats ongeschikt.

Overige diersoorten

- Houdt te allen tijde rekening met de zorgplicht die zorgvuldig handelen benadrukt. De zorgplicht richt zich in dit terrein met name op de groeninrichting (plantvakken, gazon, struweel) en kan het gaan om soorten als Egel, Konijn en Gewone pad die zich in het deze vakken kunnen ophouden.

5.3 Calamiteiten

Worden er tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten/verblijfpaatsen aangetroffen, leg dan het werk stil en betrek een ecologisch deskundige bij de verdere uitvoer. Ter plekke dient beslist te worden of het werk doorgang kan vinden, uitgesteld of afgesteld moet worden. Overleg met de deskundige, en indien nodig bevoegd gezag, moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

B1 **Wettelijk kader (samenvatting)**

Bij een ecologische quickscan c.q. natuurtoets wordt de ingreep getoetst aan de Omgevingswet (Ow) en provinciale gebiedsbescherming. Deze bijlage betreft een korte samenvatting van deze wetgeving.

Omgevingswet in het kort

De Omgevingswet (Ow) is de huidige wetgeving in de Nederlandse wet die bescherming van natuur- gebieden reguleert. De wet vervangt sinds 1 januari 2024 de Wet natuurbescherming, die in 2017 werd ingevoerd als samenvoeging van de daarvoor geldende natuurwetten: de Flora- en Faunawet voor dier- en plantensoorten, de Natuurbeschermingswet voor natuurgebieden en landschappen en de Boswet voor bos- en houtopstanden. Deze wetten zijn destijds samengevoegd om de wetgeving omtrent natuurbescherming duidelijker en overzichtelijker te maken. De nieuwe Omgevingswet regelt zowel de bescherming van natuurgebieden als die van individuele soorten en bijbehorende habitats.

Zorgplicht

In OW wordt de algemene zorgplicht uitgewerkt in artikel 11.27 Bal (Besluit activiteiten leefomgeving). In deze zorgplicht is bepaald dat iedereen zorg draagt voor natuurgebieden, planten en dieren. Artikel 1.7(a) van de Ow luidt als volgt: Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan.

Soortenbescherming

De soortenbescherming bestaat uit drie beschermingsregimes met ieder hun eigen beschermde soortenlijsten en verbodsbepalingen, te weten Vogelrichtlijnsoorten (VR), Habitatrichtlijnsoorten (HR) en Overige soorten (genoemd in bijlage IX behorend bij artikel 11.54 van het besluit activiteiten leefomgeving). Per beschermingsregime is vastgesteld aan welke voorwaarden voldaan moet worden om een omgevingsvergunning of vrijstelling verleend te krijgen door het bevoegd gezag (de provincie). Een tabel met een samenvatting van de geldende verbodsbepalingen is op de volgende pagina opgenomen (tabel 1.1).

De beschermde soorten uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn vastgesteld door de EU. Voor de soorten uit de derde categorie geldt dat provincies de vrijheid hebben om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Tabel A - Samenvatting verbodsbepalingen soortenbescherming Omgevingswet, beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Paragraaf §11.2.2. Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn

Artikel 11.37, Lid 1 Verbodsbepaling

1 Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

1a Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn;

1b Het opzettelijk vernielen van of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;

1c Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of 1d Het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.

3 Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Paragraaf §11.2.3. Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn

Artikel 11.46 Lid 1 Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:

1a Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;

1b Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;

1c Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;

1d Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en

1e Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Paragraaf §11.2.32. Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 Lid 1 Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

1a Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;

1b Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en

1c Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen, of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

Het wegnemen van nesten is toegestaan MITS buiten het broedseizoen en niet behorend tot een soort met een jaarrond beschermd nest.

Gebiedsbescherming

De Omgevingswet regelt de bescherming van de door de EU aangewezen beschermde gebieden, genaamd Natura 2000-gebieden. Natura 2000-gebieden zijn opgedeeld in Vogelrichtlijn-gebieden en Habitatrichtlijn-gebieden. Alle activiteiten die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden, mits een vergunning is uitgegeven na het uitvoeren van een Habitattoets. Uit deze Habitattoets moet zijn gebleken dat door de geplande activiteiten geen natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast. Daarnaast moet zijn gebleken dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Bovendien verordent de wet de provincies om natuur aan te wijzen met bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarde onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen ecologische hoofd-

structuur). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. Het Gelders Natuurnetwerk maakt onderdeel uit van het NNN.

Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en hadden onder de Wet natuurbescherming geen juridische status. Onder de huidige wetgeving (Omgevingswet) betekent plaatsing op de lijst niet automatisch dat de soort beschermd is; daarvoor is opname van de soort onder de Omgevingswet nodig. De Omgevingswet voorziet echter wel in enige mate in bescherming voor soorten van de Rode Lijst door de specifieke zorgplicht. De Omgevingswet vereist van provincies dat zij de nodige maatregelen nemen voor het behoud en herstel van soorten van de Rode Lijst. Eventuele negatieve effecten op Rode Lijst-soorten door toedoen van ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen dienen door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt en/of gecompenseerd te worden.

